

Marija Štruc: ZGODBA O REŠEVANJU STANOVANJSKEGA VPRAŠANJA

Davnega leta 1962 sva se z možem poročila. Oba sva bila zaposlena v Železarni Ravne, jaz kot uslužbenka, mož pa je fizično delal v livarni v pripravi peska.

Ko sem se leta 1955 zaposlila, je bilo v podjetju Železarna Ravne zaposlenih cca 2800 delavcev. Kraj se je hitro razvijal, število delavcev je iz meseca v mesec hitreje naraščalo. Gradili so stanovanja in jih delili predvsem delavcem, ki so prihajali od drugod. Domačini smo morali čakati, stanovanj pa ni bilo dovolj za vse.

»Pa puvajte« mi je dejal šef, ko sem ga vprašala, kdaj bom pa jaz prišla na vrsto.

Ko mi leta 1964 umrl oče, sem dobila za doto parcelo za gradnjo, vendar pod pogojem, da bom dobila lokacijsko dovoljenje. Kar tri leta sem morala z možem čakati, dovoljenja pa ni in ni bilo.

Vzrok je bil, da bi s tem, če bi gradila na tej parceli, zakrila eno najlepših vedut na poti proti Uršlji gori. Spraševala sem se, le kaj pomeni veduta. Šla sem po leksikon in v njem našla odgovor – pogled.

Z možem sva stanovala v podstrešni sobici v veliki hiši, še s starši in sostanovalci na Pretežkem Vrhu. Imela sva hčerko, staro skoraj 3 leta, in pričakovala rojstvo sina. Vedela sva, da morava graditi, da bi rešila stanovanjsko stisko. Pripravljala sva material: pesek, cement, les in vse kar je bilo pač potrebno.

Na roke smo mešali malto in delali kvadre za hišo, potem pa še strešno opeko. Res je bilo težko. Brat, ki je po očetu prevzel kmetijo, se dolgo ni mogel odločiti ali mi da parcelo ali ne. Na parceli so bili še veliki hrasti, nekaj jesenov in smrek. Pa sem mu rekla: »Če bi imel hraste, jih pa posekaj.« To je tudi storil in parcelo prepisal name.

Na geodetsko upravo sem morala prinesiti potrdilo iz zemljiške knjige, da je parcela res moja. Šla sem v Slovenj Gradec in prosila, da mi dajo to potrdilo. »Tega vam pa ne moremo dati, saj vaš brat in oče sploh nista lastnika kmetije.«

»Kako, da ne,« sem vprašala, »je pa ja bil moj oče Franc Močivnik s svojo osem člansko družino lastnik kmetije 31 let.« Povedali so, da je lastnik očetov brat Hubert Močivnik – tako piše v zemljiški knjigi.

»On je pa že leta 1948 umrl in počiva v grobu že 16 let.« »Potem pa prinesite mrliški list.«

Šla sem na matični urad in prosila, da mi dajo mrliški list. »Ne moremo vam ga dati, ker ga v matični knjigi ni.«

»Kako to?«

Povedala sem, da je moj stric Hubert šel na Smuč Kočo in tam kupil steklenico vina za našo mamo, ki je takrat pred božičem rodila osmega otroka. »Da bo prišla k sebi, da si bo po porodu opomogla,« je dejal. Na poti iz Smuč Koče je pri kmetu Pokrovu šel na potrebo ob poti. Ker pa je takrat zapadel nov sneg, mu je spodrsnilo in je padel v potok. Tam je z glavo treščil na kamenje in se smrtno ponesrečil.

Drugi dan ga je našel Pokrovov sin Albin Potočnik. Obvestil je policijo in mojega očeta, da so nezgodo potrdili. Moj oče je potem šel z vprežnimi sanmi po pokojnega brata. Še danes se spomnim, kako je stric negibno ležal na s slamo obloženih saneh.

Tedaj so mi povedali, da je kraj nesreče pod občino Prevalje in da naj grem tja po mrliški list. Res sem se napotila na Prevalje, na njihov matični urad in ga tam tudi dobila. Ta mrliški list sem nato nesla na sodišče v Slovenj Gradec, kjer so me vpisali v zemljiško knjigo. Tako sem končno postala lastnica parcele.

Čas je mineval, rodila sem sina, tako smo se kar štirje stiskali v podstrešni sobici.

Leta 1968 sva začela graditi hišo. Še vedno se spomnim, ko je potnik, ki je šel mimo, ko smo delali ploščo, dejal: »Ja, Mojca, toliko ljudi imaš, ti bodo pa ja vse požrli.« Res je bilo treba znositi do parcele celo košaro kruha, mesa, klobas in pijačo, ki je bila v glavnem mošt, konjak, domače žganje, redko tudi pivo. Delavci so radi prihajali, ker so vedeli, da jim bomo postregli s hrano in pijačo.

Že naslednje leto 1969 smo se preselili v nov, nedokončani dom. Namesto garažnih vrat je mož naložil drva – hrastove korenine, ki jih je izkopal iz roba parcele. Bili smo srečni, da smo končno prišli do tako potrebnega stanovanja.

V novi hiši je na svet prijokala še hčerka Tanja, ki na isti dan z bratom Tinetom praznuje rojstni dan, razlika med njima pa je kar osem let.

Kasneje smo zgradili hlev za pujse, zajčke in kokoši. Otroci so zrastli, se izšolali in zaposlili. Ustvarili so si svoje družine.

Zdaj sva z možem stara. Imava tri otroke, 5 vnukov in 3 pravnuke.

Leta pa so prinesla težave, bolezni, ki se jih ne moreš otresti. Res še kako drži, kar je povedal eden izmed poslušalcev na radiu: »Če si v mladosti preveč garal, boš posledice čutil na stara leta.«

Tudi hiša je stara in potrebna obnove. Naj povem, da sva kar 28 let hodila v službo, dobre tri kilometre daleč, šele nato smo kupili avto, katrco, na katero smo morali čakati dobre pol leta. Avtomobil smo odplačali s pomočjo kredita, ki nam ga je dala »mati fabrika« oziroma banka.

Trije rodovi Štrucovih, 1985